

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze diplomové práce

Uplatnění občanů na trhu práce po složení zkoušky dle

Národní soustavy kvalifikací

Bc. Michaela Hourová

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce je věnována problematice projektu Národní soustavy kvalifikací jako nástroje k uznávání výsledků učení a dalšího vzdělávání a současného stavu uplatnění občanů na trhu práce po složení zkoušky dle Národní soustavy kvalifikací (NSK).

V rámci teoretické části diplomové práce jsou definovány základní pojmy, tj. úplná profesní kvalifikace, profesní kvalifikace, standardy, sektorové rady, trh práce, úřad práce, Národní soustava kvalifikací, Národní soustava povolání, rekvalifikace, celoživotní učení, další vzdělávání atd.

Další část je zaměřena na přehled a rozbor zákonů a prováděcích právních předpisů upravujících předmětnou problematiku a zákonů a prováděcích právních předpisů s touto problematikou souvisejících, včetně dokumentů Evropské unie v oblasti kvalifikací a jejich srovnání s českou úpravou.

Praktická část je zaměřena na jednu profesní kvalifikaci označovanou kódem 69-008-E: Úklidový pracovník administrativních ploch. Bylo provedeno dotazníkové šetření s cílem zjistit důvody absolventů pro jejich zapojení do NSK, přínos pro získání zaměstnání v novém oboru, či udržení jejich pracovní pozice.

Závěr obsahuje zhodnocení využití NSK v praxi, její přínos pro absolventy zkoušky a souhrnné vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření.

Klíčová slova:

kvalifikace, profesní kvalifikace, rekvalifikace, Národní soustava kvalifikací, trh práce, nezaměstnanost, další vzdělávání, Úřad práce ČR

Cíl práce a metodika

Hlavním cílem práce je analyzovat uplatnění občanů na trhu práce po složení zkoušky dle Národní soustavy kvalifikací (NSK), které jako nový prvek dalšího vzdělávání přinesl zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání). Na jeho základě mohou být občanům uznávány jejich skutečné znalosti a dovednosti bez ohledu na to, zda je získali ve škole, v kurzu, v praxi nebo samostudiem.

Diplomová práce odpovídá na otázky, jak se dnes daří vyzkoušeným osobám na trhu práce, zda získali práci v novém oboru, zda se všem povedlo tímto způsobem změnit svoji profesní kvalifikaci, zda došlo ke zvýšení jejich mzdového ohodnocení, nebo mají stejný výdělek jako před absolvováním zkoušky. Dílčím cílem je potvrzení či vyvrácení vyslovených hypotéz. Toto ověření bude vycházet z výsledků dotazníkového průzkumu a provedené analýzy.

Vyslovené hypotézy:

1. Po složení zkoušky NSK budu mít lepší uplatnění na pracovním trhu
2. Po složení zkoušky NSK budu dosahovat větších příjmů
3. Rekvalifikace jsou jen pro nezaměstnané evidované na Úřadu práce
4. Uplatnění na pracovním trhu je závislé na věku
5. Uplatnění na pracovním trhu je závislé na dosaženém vzdělání

Metodika

Práce bude rozdělena do dvou částí. Teoretická část bude zpracována na základě literární rešerše sekundárních zdrojů dat (studium odborné literatury, legislativní normy, metodiky, internetové zdroje).

Praktická část bude zpracována na základě výstupů z kvantitativního výzkumu osob, které se zúčastnily zkoušky dle NSK. Dotazníkové šetření bude cíleno na jednu vybranou konkrétní profesní kvalifikaci - Úklidový pracovník administrativních ploch (kód: 69-008-E) .

U vybraných parametrů bude proveden test nezávislosti. Bude použit Pearsonův Chí kvadrát test nezávislosti v kontingenční tabulce. Bude stanovena nulová hypotéza, která se tímto testem potvrdí či vyvrátí.

Teoretická část

Na základě teoretické části lze konstatovat, že stupně vzdělání a jejich provázání s Evropským rámcem kvalifikací (EQF) je plně kompatibilní. NSK je pevně zakotvena ve stávající legislativě. Problematika dalšího vzdělávání a zkoušky NSK mají oporu v zákoně č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Použité pojmy:

Profesní kvalifikace (PK) - je odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání

Úplná profesní kvalifikace (ÚPK) je odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně všechny pracovní činnosti v určitém povolání

Osvědčení o profesní kvalifikaci - je dokladem potvrzujícím úspěšné vykonání zkoušky a získání profesní kvalifikace.

KP ÚP – krajská pobočka Úřadu práce - vykonává státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v ČR

Praktická část

Shrnutí dotazníkového šetření

Celkem se průzkumu zúčastnilo 126 respondentů z 240 oslovených. Všichni byli účastníky rekvalifikačního kursu a zkoušky profesní kvalifikace v oboru Úklidový pracovník administrativních ploch (kód: 69-008-E). Žena činily 62 % a muži zbylých 38%. Věková struktura byla od 20 do 50 let. Nejvíce respondentů spadalo do věkové skupiny 31 - 40 let. 75% dosáhlo základního či středního vzdělání bez maturity. Pouze 2 respondenti dosáhli vysokoškolského vzdělání.

Nejčastějšími důvody, proč se na zkoušku PK přihlásili, byly: rekvalifikace zprostředkovaná ÚP, chtěli najít uplatnění v jiném oboru a požadoval to zaměstnavatel.

Na dotaz, kdo zkoušku PK hradil, 19% odpovědělo, že z vlastních prostředků. Většina respondentů nemusela použít vlastní finanční prostředky, kurz i zkouška byl hrazen z prostřednictvím ÚP nebo zaměstnavatelem.

Před zkouškou PK bylo 65% respondentů evidovaných na ÚP. Po profesní zkoušce většina z nich našla uplatnění na trhu práce, získali zaměstnání nebo začali podnikat.

K otázce, zda v novém oboru pracují dodnes, 70% uvedlo, že ano, 16% nepracuje v novém oboru, ale pracuje jinde. Pouze 14% ze všech respondentů je k 30.10.2016 v evidenci nezaměstnaných na KP ÚP. Po složení zkoušky dle NSK 67% z respondentů dosahuje vyššího příjmu než před zkouškou. Toto je asi hlavní přínos pro účastníky rekvalifikace.

Shrnutí vyhodnocení hypotéz

U vyslovených hypotéz se nepodařilo zcela jednoznačně prokázat kauzální vztah mezi zkouškou dle NSK a uplatněním na trhu práce a zvýšením mzdového ohodnocení, a to z důvodu omezeného množství dat, mnohohrstevnosti a proměnlivosti dané problematiky. Mezi jednotlivými parametry existují závislosti, ty však ještě kauzalitu neprokazují. Pracovní trh a uplatnění na něm je ovlivněn nejen nabídkou (respondenty), ale i poptávkou (zaměstnavateli). Vnější vlivy jsou nezanedbatelné, musely být ve vyhodnocení zohledněny.

Závěr

Praktická část zaměřená na vyhodnocení přínosu profesní zkoušky pro kvalifikaci „Úklidový pracovník administrativních ploch“ přinesla tato zjištění: Profesní zkouška dle NSK v tomto oboru má pozitivní vliv na budoucí uplatnění na pracovním trhu. Především, díky tomu, že zaměstnavatelé tohoto oboru vnímají Osvědčení o profesní kvalifikaci, jako přínos. Zkoušku NSK lze brát jako důležitý identifikátor osob s určitými vlastnostmi, které jim napomáhají při hledání uplatnění na pracovním trhu.

Národní soustava kvalifikací (myšleno celý koncept) je stále ještě nedokončený projekt, který si žádá své pokračování. V projektu bylo schváleno více než tisíc PK, ale zkoušky zatím probíhají pouze u jedné čtvrtiny. Z toho je patrné, že projekt ještě není zdaleka dokončen. Pokud má být plně funkční a zajistit kompletní a přehledné prokazování kvalifikací, je potřeba zvýšit informovanost mezi zaměstnavateli a občany. Klíčovým faktorem ovlivňujícím zájem o jednotlivé PK je postoj zaměstnavatelů k PK. Někteří zaměstnavatelé na profesní kvalifikace vyžadují povinně (strážný), někteří to vidí jako garanci kvality (kominíci) a někteří zatím na potvrzení PK nereflektují. Zaměstnavatelé ve zkoumaném oboru vidí v absolventech PK potenciál.

Bylo by zajímavé zaměřit se na tuto problematiku s odstupem několika let a porovnat, kam až projekt NSK dospěl, či všechny finanční prostředky a úsilí zapojených osob bylo zahozeno, nebo zda byl projekt dotažen do konce a všechny profesní kvalifikace měly návaznost na fungující vzdělávací systém.

Použitá literatura

KOTÝNKOVÁ, Magdalena, *Lidské zdroje na trhu práce*, Praha: Profesional publishing, 2003. 199 s. ISBN 80-86419-48-7.

HELÍSEK, Mojmír, *Makroekonomie:základní kurs*. 2. přeprac. vyd. Slaný: Melandrium, 2002. 326 s. ISBN 80-86175-25-1.

HOLMAN, Robert, *Makroekonomie*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C H Beck, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7179-861-3.

JUREČKA a kolektiv, *Makroekonomie*, Praha: Grada, 2010. 145 s. ISBN: 9788024732589.

MAREŠ, Petr *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. přepracované vydání. Praha: SLON-Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. Studijní texty, sv. 6., 156 s. ISBN 80-86429-08-3.

SVATOŠOVÁ, Libuše a KÁBA, Bohumil. *Statistické metody II*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009, 105 s. ISBN 978-80-213-1736-9.

